

CATALUNYA SOCIAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: BAIX ST. PERE, 1, 3 i 5, BARCELONA

APARTAT 273
TELEF. 1114

Pensem en demà

Dos accions paral·leles de govern son necessàries en el moment social present: una, consistent en esbrocar el camí de l'ordre de tota mena de bardisses, car l'ordre és cosa essencial per a tota empresa; l'altra, aquella que no s'acompleix més que amb una preparació del pervindre i que comporta un seguit de disposicions adaptades a la realitat dels fets d'avui, però sense perdre de vista el que aquests fets seran demà.

Una política de represiò assenyada, severa, justa, ibenvinguda sigui! La mala herba deu ésser arrencada i esventades les llavors dolentes. I si per això és precis recórrer a mitjans extraordinaris, però legals, cal emprar-los sense temensa. És dolorosa iben cert! l'amputació de la llibertat i de l'ús dels drets dels ciutadans; però més dolorós seria que el mal s'extengués a tots els membres del cos social per haver-los deixat infectar amb el contacte dels membres malalts.

Però això, no es prou. És precis també senyalar els camins del demà, endegarles aigües per les seves naturals correnties, obrir vies adequades als nous problemes i a les noves aspiracions lícites a fi de portar-les cap a la solució, els primers, i cap a la satisfacció possible, les segones.

Així, doncs, i parlant de cara als fets presents, és aident que no n'hi ha prou avui amb una política de represiò. Aquesta, imposant-la assenyada i justa, com la suposem, equival només a una tasca momentànea, la més urgent potser, però no la més important ni de conseqüències definitives.

D'aquesta manera ho enten l'opinió, i per això es pregunta tot esperit un xic observador: ¿i demà?; avui, bé, però ¿i demà?

Perquè es cosa evident que els estats d'anormalitat jurídica no poden durar sempre, que per això son anormals. I si de moment donen bon resultat, hi hasempre dret, durant els mateixos, a interrogar: ¿i quan la normalitat retorni, cap on correran aquestes aigües avui contingudes en una resclosa artificial?; ¿quins camins trobaran els ideals nous i les novelles aspiracions, que no sembla pas que hagin de recular i morir en tot allò que tinguin de just?

Heu's aquí la tasca de govern que manca; la tasca que ha de portar al mon social conseqüències definitives. S'ha dit: la llei d'associacions no és prou per a regular com cal les noves formes sindicals; més, ¿on és la reforma, on és la llei nova, on és el motlle per a estructurar la nova substància? S'ha afegit la llei de vagues és insuficient; cal estructurar-la de bell nou; i bé ¿on és la llei complementària? S'ha repetit: cal regular el contracte de treball en sa forma col·lectiva; ¿on es troba la llei nova?

I mentrestant, la normalitat anirà trucant les portes del govern; i la resclosa s'obrirà novament; i ¿per on s'endegaran les aigües avui contingudes per la represiò, aigües estancades, però no mortes?

EL QUE PASSA

ESPANYA ENDINS

El Parlament segueix en la mateixa esterilitat en que l'hem observat les darreres setmanes. I no es, certament, per manca de discussió, ni d'iniciatives; sino per excés de passió política. En aquest moment, per exemple, tota la seva atenció està concentrada en l'aprovació del projecte de renovació del contracte de tabacs, al qual s'oposen lliberals i socialistes. I el Govern, prenent-s'ho com si fos cosa que afectés a la salut general, va dir rectament a l'aplicació de la «guillotina», així com els socialistes a exigir el «quorum» de la Cambra per a la mateixa. ¿I a l'opinió que li fa que aquest projecte arribi o no a ésser llei?

El reformisme ha realitzat un acte de propaganda mitjançant una Assemblea i un dinar de dos mil convidats. El quefe Sr. Alvarez, pronuncià un discurs amb els tons contradictoris en ell acostumats. Res en clar treu del mateix, a no ésser un desig vibrant de Poder.

El Ministre de Foment seguèix la propaganda dels seus monumentals projectes. A Còrdova ha pronunciat un discurs; un altre a Valladolid, etc. I encara ha fet mes; ha obtingut que la Comissió de Foment del Congrés dictaminés en una sola sessió el seu projecte de transports que arriba a movilitzar per l'Estat 12,000 milions de pessetes. Les minories van retirar-se, en part, davant la coacció que això suposava. Hi ha, per tot plegat, la impressió de que aquests projectes no han de sortir de la categoria de tals, i segons diuen els enterats ¡Déu faci que sigui això per a bé de la patria!

Les eleccions de Diputats provincials, en general, interessien poc a l'opinió. Les Diputacions son el focus de caciquisme d'Espanya, i encara que interessien poc al públic, no deixen d'interessar als polítics que en elles hi tenen la peanya.

El Maig ha pres comiat amb pluges i malt temps; qualche inundació; una que altra interrupció de línees férrees, i prou. ¿Es que tal vegada ha guardat les dolçors primaverals pel seu successor, el Juny?

ESPANYA ENFORA

El centre d'Europa segueix revolt. La qüestió de l'Alta Silesia ha portat com a conseqüència, una baralla entre alemanys i polacs. Sortosament, la cosa no ha pres la virulència que en un principi s'esperava, ja que es diu si el dia 26 de Maig uns i altres combatents van firmar un armistici suspent les hostilitats. Sembla també que per a trobar la solució definitiva de les qüestions polac-alemanyes en aquells indrets d'Europa, es nomenarà una comissió inter-aliada, proposada per en Briand i acceptada per en Lloyd George.

Els Estats Units i Italia segueixen dedicant honors fúnebres als seus soldats morts durant la guerra, als quals s'adhereixen totes les potències aliades, tant pel record dels morts com per atreure's la simpatia diplomàtica dels vius.

A Egipte hi ha hagut sagnants desordres. Els polítics indígens no s'entenen pas en la qüestió de negociar l'Estatut amb Inglaterra, i això no deu deixar d'omplir de satisfacció a aquesta potència.

A Irlanda segueix el plet de sempre en estat una mica desconcertant per a tothom. D'una banda, les corrents de pau semblen existir; es diu de Conferències tingudes entre uns i altres. De altre, Mr. Lloyd George declara en plena Cambra del Comuns que ha sigut augmentat considerablement l'exèrcit anglès a Irlanda. ¿Com acabarà aquesta qüestió que sembla no tenir fi?

Els anglesos comencen a enviar productes a la República dels Soviets. ¿Es que's prepara el reconeixement polític de la mateixa, a més a més? En Krassim no sembla pas un mal diplomàtic.

I per acabar, vetaquí, llegidor, un enfilall de notícies ben sucoses totes elles: l'Entente fa esforços per impedir l'aproximació d'Austria a Alemanya, cada dia més accentuada. Suïssa sembla decidida a expulsar del seu territori l'Ex-emperador Carles d'Àustria; els aliats es preocupen en el desarmament d'Alemanya; el Vaticà i França estan ja en relació diplomàtica perfecte; etc.

ONESELF.

L'hivern del sindicalisme

Les declaracions de l'Àngel Pestaña a «Nueva Senda», un troç de les quals publicà CATALUNYA SOCIAL al darrer número, re-

flexen la claror agònica de la posta del sindicalisme. Confessa que «la organització sindical atravesava una crisi que pot conduir-la a una actuació estèril i infeconda.» Regoneix que «l'idealitat d'aqueixes multituds que tan

depressa vingueren als Sindicats quedava limitada a la conquesta d'una hora de menys i una pesseta de més», que «els mateixos que follament vingueren als Sindicats s'en separen, ara, estultament, esperant temps millors.» Afirmar que «estem sense orientacions ben definides»... que «els moments són difícils, oi més, tràgics», i que tinguda en compte «la manca d'idealitat a les multituds proletàries, la perspectiva no resulta gens falaguera ni atractiva, i que més aviat impulsa al negre pessimisme, element corruptor i disolvent dels més decidits esforços.»

Davant d'unes paraules així del qui és l'autoritat màxima, doctrinal i executiva, del moviment, s'aixampla el cor de tots qui tremolaven—de tots els qui tremolavem—als moments en que el sindicalisme revolucionari semblava que anava a empassar-se, a cops d'audàcia, la totalitat de la vida i de la economia de nostra terra. Però no tots respiraran de la mateixa manera.

Per part meua, considero temerari, insensat, l'optimisme adhuc després d'una confessió de derrota tan palesa com autèntica. Seria legítima la satisfacció, si la enfonzada del sindicalisme revolucionari es degués a un triomf veritable de l'esperit de justícia i de caritat, a un ressorgiment d'idealisme, a una redempció moral que hagués depurat a nostra gent. Per desgràcia no es això. El sindicalisme revolucionari ha perdut, però l'Esperit no ha pas guanyat. La revolució es vençuda, però la tradició i l'ordre cristià no són pas victoriosos.

El sindicalisme es abatut, sí, però no ens entretinguem gaire en fer-li l'epitafi. El sindicalisme no ha estat més que l'epídot, la fórmula circumstancial d'una revolució que es, ah!, antiga, profunda, permanent. D'una revolució obrera que ja fa prop de cent anys que és viva, tant com la indústria catalana (1). D'una revolució que pren diferents noms al llarg dels anys, però que és l'esclat d'un mateix mal per ara incurat i incurable. En aquests noranta o cent anys, les aurores i desvetllaments incendiàries han sigut precedides, i seguides, de nits d'abatiment i silenci. En aquestes tongades de quietut, en aquestes

hiverns pels quals ha passat la qüestió obrera, precursors de les primaveres roges, s'han anat congriant amb quietut, mansament, els elements del futur esclat, ha anat germinant nova llavor revolucionària al sí dels individus que la mateixa derrota anterior ha tornat despitats, ha omplert de revenja i amargantor.

En Pestaña mateix diu quina és aquesta llavor: el negre pessimisme. La desesperança, la renúncia, tot això mina el cor de la generació que ha sofert el desengany, buida com és—com ell mateix ho testifica—de tot idealisme, i la impotència i l'odi dels vells és l'heretatge que rebran les generacions noves, verges d'escarment personal, que, en sentir-se les sangs bullir, acompliran la nova tentativa.

Aquestes etapes de la revolució obrera que aquí estan senyalades amb les dates de 1841 (quan els conflictes creats per la *Asociación de jornaleros*, quan En Jaume Balmes es dirigia als fabricants i els hi dava uns consells sempre desoits i encara avui vigents: en substància ço mateix que estem predicant ara: l'atenció seriosa de cada patró pels obrers de casa seva), de 1851 (amb la revolució contra les selfactines i l'assassinat d'En Sol i Padris), de 1869 a 1874 (quan la Revolució i la primera Internacional espanyola), de 1881 a 1883 (quan la Federació de treballadors i la «Mano Negra»), de 1890 (vagues del primer de Maig), de 1902 (vaga general revolucionària), de 1909 (vaga general i Setmana tràgica), de 1913 (gran vaga tèxtil per les 10 hores), fins a l'actual terrible període que comença en 1916 i encara no es liquidat, en realitat marquen les erupcions intermitents d'un mateix foc central que mai s'apaga. Aquest caliu, cobert de cendra, qualsevol ventada el torna a abrindar.

Ah, si aquest hivern del sindicalisme nosaltres sapiguéssim aprofitar-lo per a suscitar un gran estiu cristià que no minvés! Si aquell pessimisme morbós de l'anarquia (Chesterton anomena a l'anarquisme, el pessimisme occidental), pessimisme orb, fatal, amargant, sapiguéssim arrancar-lo del cor del poble! Si poguéssim immunitzar l'obrer, vacunant-lo amb injecció de serenitat cristiana, preventiu contra les toxines de fertilitat prompta o llunyana, però certa, que el sentir-se vençut li concentrarà a les sangs!

Si sapiguéssim, en aquest hivern del sindicalisme, extirpar definitivament de les ànimes el corc revolucionari no foren de temer futures rebrotades de la dolorosa història.

R. RUCABADO.

(1) «Immediatament que prengué volada la indústria fabril, surgi la qüestió obrera amb rivets de social. Comença ja al primer trimestre de 1831». Graell. *Historia del Foment del T. N.* Segons Anselm Lorenzo les primeres societats de resistència, de Catalunya, es a dir, amb la nomenclatura actual, els primers sindicats, daten de 1840. (*El proletariado militante*).

Al voltant de la sindicació agrària

II

El fet a que ens referiem en l'anterior article és la mort de les vinyes per la fil·loxera. Aquest flagell escampà la misèria per totes les comarques vinyateres de Catalunya, com a la Conca de Barbarà i el Priorat, i produí profundes angúnies econòmiques a aquelles altres que, com al Camp de Tarragona, el vi si no és la única font de riquesa, n'és un important element. La misèria fou més sensible, de més poca resignació, car anà precedida d'anys d'abundor produïda pels preus fabulosos del vi, per mor que a França ja tenien totes les vinyes mortes pel mateix flagell. Els nostres pagesos, en general, foren poc previsors, no sapigueren d'estalviar i molt diners l'esmerçaven per encendre més les lluites partidistes i abraçar-se al joc i a la disbauxa. Aquest estat miseriós fou explotat per polítics acabant d'arrabassar a moltes de les nostres gents rurals totes les valors cristianes. D'aquest fet explotat per les propagandes arrencà molta part de la fúria o de la dèria anticlerical. Comencen els bateigs, els matrimonis, els enterraments civils. Es despoblen les esglésies, i la gent no cab a la *Fraternidad Republicana*. La Tradició no té coratge sinó per a fundar en certs pobles algun *Centro Moral Recreativo*.

Però alhora quedava plantejat un problema pavoros, i que urgia la resolució; el del replanteig de les vinyes. En certes comarques o calia emigrar n massa, o plantar les vinyes de seguida. Del Priorat emigraven molts pagesos cap l'Amèrica i Barcelona. Qui les havia de plantar novament les vinyes? Això provocà les primeres lluites socials agràries a Catalunya. Cada banda era moguda i estimulada per les seves idees, per aquelles idees que fins aleshores gairebé no més havien tingut una promoció, una concreció, una actuació política. Allí on encara les valors cristianes s'havien mantingut, amb suficient pòndul amistosament l'amo i el parcer trobaren la fórmula avinent i justa per harmonitzar els seus interessos. A on no, la lluita, la guerra entre amo i parcer esclatà amb violència, fou el cas del moviment amb esperit sindicalista ja dels rabassaires del Penedès, i el de la vaga de Barbarà (La Conca) que durà nous anys i que originà el primer celler cooperatiu de Catalunya. Aquests dos moviments agraris, per lo interessants, mereixien una monografia cada ú. Ells congriaren

les primeres associacions agràries. Aquesta preocupació per la part econòmica, desvetllada o imposada per l'estat de misèria, portà també la constitució de varies cooperatives de consum pels pobles rurals. La major part d'elles fracasaren escandalosament per ser mangonejades per polítics d'ofici, per rivalitats partidistes, per poc escrúpol en l'administració, per no fiar, i per poca capacitat.

Mentrestant el mon feia via cap a nous viarany, i Catalunya, desvetllant-se anava a cercar en l'eterna tradició, els ressorts i estimulants per a trobar-se a sí mateixa. L'esperit d'associació ja aglutinava els estaments a ciutat, i l'amor a Catalunya començava de retornar els pobles, a obrir les cases pairals enterenyinades els primers heréus per restaurar-les en Catalunya. L'associació per a fins econòmics dels de ciutat, sobre tot els comerciants de productes de la terra, es deixà sentir aviat i sovint una mica avara, una mica despòtica, sobre els pagesos, marcant preu als productes d'ells, injust o poc remuneradors. Aquest fet inicià a desvetllar la consciència de l'associació entre ells com arma defensiva. I davant de la necessitat apremiant començaren tantmateix de pactar les primeres treves en les seves lluites polítiques i boi religioses. De manera que al principi més que associar-se o sindicat-se als nostres progressos feien avinences temporals, compromettent-se mutuament a no vendre els fruits i mentrestant els comerciants no els hi oferissin preu remunerador, i a ajudar-se solidariament. D'ordinari, a la curta o a la llarga, per manca de mitjans, tenien de capitular. La reiteració d'aquests fracassos i el convenciment dels sacrificis mal esmerçats, s'ha d'admetre com un dels factors importants que preparen i indueixen els nostres pagesos a sindicat-se orgànicament i duradera a la des-sindicat-se orgànicament a la defensiva.

Crec que és un fet digne de remarcar-se que molts dels nostres sindicats rurals han sigut constituïts a base d'una treva entre els partits locals, treva que, gracies a Deu, s'ha convertit en pau duradora per a bé de tothom. Aquests, els que han mort de soca a arrel les lluites fraticides als pobles, socialment, cristiàment, jo crec que han estat els més eficaces. En el reglament de gairebé tots ells, hi ha el consabut article que prohibeix de tractar de política i religió, etc., amb els esperits calmats, i l'ànima en repós, i la benvolença entre amos i parcers, es possible de sembrar-hi qualsevol moment la llavor de la bona, de la noble, de la patriòtica política, i alguns d'ells, els millors, ja hi és sembrada. Altres, encara es ressenten malaurada-

dament, i son animats d'aquelles idees velles, que un temps els feien barallar per al domini del municipi. Sols d'aquest esperit, on s'han organitzat, n'hi han dos, un de cada mena (1). Acostumen a ser extremistes, violents. En uns hi acostuma a haver els parcers o els pobres i en els altres, els amos o rics. També n'hi han que en cada ú hi ha els dos estaments. Amdos son mancats del veritable esperit de catalanitat. El vent de tempesta que sonmogué la guerra, la influència de l'actuació sindicalista a Barcelona i la propaganda per certs indrets de fora, els ha posat en més d'un indret front a front, en guerra social oberta. No és possible aquí historiar-ne els epissodis. Sols esmentarem, que els nostres sindicats rurals revolucionaris han intentat d'assajar tots els mitjants de lluita violents, de des la vaga fins el sabotatge i l'apropiació, sino de la terra, sí, de totes les parts de la collita. Altre fet molt digne d'esment, és que malgrat tot el que sembli i es prediqui, el pagés català sindicalista no és comunista: el que vol o reivindica com ideal és fer-se amo de la terra que mena a arrendament o a parceria, d'una manera o altre.

Ara, per acabar; la sindicació rural catalana revela el plantejament d'un problema social agrari a Catalunya? Secament, en general, crec que no es pot respondre ni sí, ni no. El que caldria fora un Govern en el qual el nostre Dret hi tingués un orgue assenyat i expressiu, que rectificués si cap injustícia hi ha, i adaptés les normes a les necessitats. Mentrestant, fassin-ho això, els nostres sindicats saviament. El catalogar les nostres qüestions agràries, si per cas estudiar-les, dilucidar-les l'havien de fer també en cada comarca, o en cada cultiu, gent aciençada de cada una d'elles i de l'ofici.

Angel de la G. GRAU.

(1) Els sindicats conservadors, o de dreta, per dir-ho així son els que depenen de la «Confederación Nacional Católico-Agraria». Els altres, extremistes, com els de rabassaira del Penedés, son guiats i aconcellats per la «Confederación Nacional del Trabajo». Els de les comarques Tarragonines, de més aprop son alentats pel setmanari de Tarragona «Fructidor».

No més amb que la quarta part dels habitants de Barcelona donessin deu cèntims setmanals per a l'Hospital de la Santa Creu, prodria sostenir-se aquest i acomplir la seva missió sense penúria.

La derrota del Comunisme en les eleccions italianes

Les eleccions legislatives que s'han celebrat a Italia en el mes de Maig que acaba de finir, han deixat el Parlament amb la mateixa ponderació de forces del Parlament anterior. El Partit Popular continúa amb els mateixos diputats del disolt Parlament. Els socialistes han tingut una pèrdua molt petita; i els grups liberals han sofert un augment molt migrat.

Hi ha, però, una nota la significació de la qual no pot passar a ningú desapercibuda: la derrota dels comunistes, els quals gairebé no han arribat a obtenir dotze diputats. En ciutats com Torino, la Meca del comunisme, el Petrograd italià, com se l'anomenava, han estat derrotats els comunistes. En les províncies de Bolnia i de Ferrara, llocs on el comunisme hi era preponderant, els candidats comunistes han conseguit parella sort. A Milà, ha triomfat el socialisme moderat i antibolxevista de Turati; etc.

I contra els qui d'aprop han vist l'estat de l'Italia d'aquestes darreres setmanes, que la derrota del comunisme hi és més encara en l'opinió i en l'ambient social que en el mon polític.

Es clar que el socialisme s'ha mantingut fort i fins ha avençat algunes passes. Però això es deu a la reacció contra el *fascisme*, que a la vegada és reacció contra el comunisme.

El fill d'en Gorki

El fill del tristement célebre escriptor rus Gorki, educat pel seu pare en la més espantosa anarquia intel·lectual i moral, sha convertit al catolicisme i ha entrat de religiós en el Convent que els PP. Franciscans, tenen a Fiesole, prop de Florència.

En l'humil hàbit, el més humil de tots, en l'hàbit del Serafi d'Assis baix el qui tot amor es considerat germà no sols de l'home, sinó adhuc, dels ocells, dels peixos, i dels llops, s'ha escudat dels odís dels homes, el fill d'en Gorki. Qui sap si la Providència li reserva com a un nou Saulo, la missió de convertir els seus germans, a la llum de la gràcia.

La vesta fosca del fill d'en Gorki dona més llum als homes de bona voluntat que els escrits de son desventurat pare, assenyalant un fort contrast entre la màxima abnegació cristiana que es diu obediència i lamés refinada egolatria dels homes, que es diu anarquia.

La petita Eulària

L'Eulària té divuit anys. El seu riure dringia com una campaneta. Mai la vureu trista. Es blanca com la neu de les congestes. Porta tanta llum a dintre que li traspua pels ulls. Les seves amigues li diuen que té cara d'ocell, i és tan petiteta i gentil que tothom l'anomena la petita Eulària. Es l'alegria del taller. Les seves companyes de treball l'estimen i ponderen les seves gràcies.

Mentre treballa canta amb veu dolça i sonora. Es orfeonista i sap un enfilall de cançons fresques i gemades. I com plauen aquestes cançons a les modistes! Gairebé ja tothom les canta al taller. Abans quan ella no hi era no es cantaven sinó cançons de cobejadora. Però ara ha triomfat la cançó popular. La petita Eulària ja ho assegurava que els plauria molt la cançó catalana, en les entranyes de la qual hi batega l'ànima del nostre poble. Les cançons que vosaltres canteu, els deia, no diuen res a l'esperit i profanen els vostres llavis. Canteu les meves cançons i us sentireu desvetllar sentiments nobilíssims. Si el cant és el llenguatge de l'ànima, no volgueu fer-li dir coses tan lletges.

La petita Eulària té una mare que l'estima més que les nines dels seus ulls. Pobre d'ella si es morís la seva filla! El seu marit va morir fa dos anys. En morir li va dir la petita Eulària: ha mort el pare i no tenim ningú que ens ajudi, però no ploreu, mare meua, jo treballaré. La mare agrai molt les seves paraules de conhort.

L'Eulària al cap de pocs dies trobà una modista que li donà feina i amb el seu treball manté la seva pobreta mare.

Quan surt dejorn de casa, va a peu al taller i amb els diners que estalvia, compra un pomell de flors per fer-ne ofrena a la seva mare. Arriba a casa tota contenta, amb les flors a la mà, i diu a la seva mare fent una gran riallada: porto un pom de roses pel meu promès. Teniu, i la mare amb un somris als llavis li pren les flors bo i dient: qué ets bona filleta meua...

La petita Eulària és polida i endressada. A

cada finestra hi ha posat cortinetes blanques, que esmortueixen la llum i embelleixen la casa. Ha fet uns rosers per l'altaret de la Mare de Déu i ha omplert de clavellines el balcó.

Ja fa uns quants dies que en sortir del taller s'adona que la segueix un jove. Com que la petita Eulària és una noia molt honesta, no gira mai el cap i camina depressa per arribar més aviat a casa. Qui deu ésser aquest jove? No l'he vist gaire bé però asseguraria que és ben plantat.

Un dia sorti del treball amb la Mercé, l'única noia esbojarrada que hi havia a taller.

—Escolta—li va dir l'Eulària—com és que vesteixes tan elegantment. Qui et dona els diners per a comprar aquestes robes tan bones?

—No te'n preocupis d'això. Si tú volguessis també les portaries. Que et creus que jo soc tan beneitona com tú, que passes el dia treballant per a menjar i vestir malament.

—Els meus vestits no son bons, però fan olor d'honradesa...

—D'honradesa!... No siguis cursi Eulària... No veus que l'honradesa és una moneda que no té circulació. La setmana que vé penso deixar el treball. Que treballin els beneits!... Tú tota la vida seras pobre. Que en treus de treballar tant! Jo sé un jove molt ric que t'estima molt i et donaria tot el que volguessis.

—No segueixis, Mercé: no vouldis posar davant dels meus ulls mirallets per enlluernar-me. Jo vii un jove del meu braç que m'estimi com Déu mana...

—Vols casar-te amb aquest pobrissó que et segueix tots els dies. Es un pobre dependent de comerç. Es diu Enric. Casa't amb ell i ja sabràs qué cosa es patir. Molts dies els forners no pastaran per tú. En canvi et jove que jo conec...

—Si és tan bó perquè no el vols per tú...

—Perquè jo ja en tinc un de més ric encara...

—I es casarà amb tú!

—No ho sé, però el cas és divertir-se i no treballar. Tú et prens massa seriosament les coses de la vida.

—Tú fes el que et sembli però deixa'm a mi. Mai he considerat que el treball fos una càrrega feixuga.

—Veig que no ens entendrem. Ets més beneïta del que jo em creia...

—I tú ets massa llesta.

Les dugues amigues varen enmudir. La Mercé comprengué que no era possible ensibornar l'Eulària, i s'acomiadà fredament de ella.

La petita Eulària, arribà a casa tota com-muguda. Les paraules de la seva amiga havien obert una ferida en la seva ànima pura i innocent.

Pobre Mercé, pensava, l'han enlluernat els goigs i les riqueses!

La Mercé en arribar al dissabte digué a la directora del taller: La setmana que vé me'n vaig de Barcelona. Ja estic cansada de treballar, Me'n vaig a correr mon. No em vui morir d'ensopiment com aquestes pobres noies.

L'Eulària la va mirar amb una gran pietat. Totes les noies del taller varen comentar les paraules injurioses de la Mercé.

Un cop va ésser fora ja ningú es preocupà d'ella.

La petita Eulària cada dia era seguida per l'Enric. Una nit en sortir del treball es posà a ploure i l'Eulària va cercar una escala per aixoplugar-se.

L'Enric comprengué que era una bona ocasió per a parlar-li i fent el cor fort es dirigí vers la mateixa escala. Aviat simpatizaren. Amor no necessita esforçar-se gaire per aconseguir que dues ànimes joves s'estimin. La petita Eulària li va dir que ho diria a la seva mare.

En arribar a casa li va fer saber que aquell jove del qual li havia parlat tantes vegades, li havia dit que l'estimava i que si ella ho trobava bé accediria en ésser la seva esposa.

Ja ho crec que ho vui, exclamà la mare. Ja sé qui és aquest jove. De seguida que em vares parlar d'ell vaig voler esbrinar qui era. És un bon noi. Treballador, seriós, entenimentat. La petita Eulària en sentir aquestes lloances somrigué commoguda. El cor no

l'havia enganyat. L'Enric era un bon home.

Es varen prometre i al cap d'un any es celebraren les noces. L'Enric era dependent d'una casa d comerç i s'establí pel seu compte. L'Eulària posà també un taller de modista i amb els guanys que obtenien amb els dos negocis, anaven fent bossa. La felicitat els somreïa. Déu els beneï i l'amor fruità. La petita Eulària va ésser mare d'un infant robust. Tenia els cabells rossos com ella, les galtes sonrosades i les cametes molsudes com un àngel barroc.

Un dia trobà una companya de treball, i s'abraçaren amorosament. Que sabeu de la Mercé, va preguntar l'Eulària.

Pobre Mercé!, contestà la companya, és a l'Hospital.

El diumenge sense dir res a l'Enric, l'Eulària l'anà a visitar. La Mercé, en veure-la, plorà amargament. Li explicà tota la seva vida d'horror i de pecats.

Ho veus, digué l'Eulària, com jo tenia raó. Ah, si m'haguessis cregut. L'amor veritable és l'amor de família. Jo tinc un espós bo que m'estima molt i un fill que és la meua alegria. El treball i l'amor ens han fet feliços. No et fuis dels que t'ofereixen joies. Fia't únicament, de l'home que et porta al peu de l'altar i que et vol estimar com Déu mana.

Jo tinc un taller i si vols regenerar-te t'ofereixo treball. Encara hi ets a temps. Acceptes!

—Oh, sí,—va dir plorant la Mercé.—Ets un àngel. Les teves paraules han omplert de llum la meua ànima, plena de pecats i de tenebres

L'Eulària plorava, però les seves llàgrimes eren d'alegria. Havia redimit un ànima...

CIVERA.

**Aquest número ha
sigut passat per la cen-
sura gubernativa**

Un vot de qualitat

Som en un temps, en el qual tractant-se de qüestions socials, com si fossin la cosa més senzilla del món, tothom hi diu la seva. Amb aqueixa facilitat d'opinar, es clar, es troben opinions per a tots els gustos. Els uns, per tal de no semblar reaccionaris, s'escorren fins els límits de les utopies llibertàries; els altres, per tal de no ésser titllats de modernitzants, reculen fins a perdre gairebé de vista el moviment dels fets.

En mig de la confusió d'idees, predicades, al·tremet, les més fora de camí amb prou pedanteria, fa, doncs, de bon sentir la veu serena, ponderada, i de més a més amorívola, d'un home que parla, en virtut de la mateixa competència en les matèries que tracta, sense cap pretensió, però també sense cap nebulositat, sense cap vacil·lació i sense cap apassionament.

Tal és el cas d'En Narcís Pla i Deniel, prou estimat en els sectors més seriosos del poble treballador de Barcelona, en la seva conferència donada a la «Casa Social», quinze dies ha, amb motiu de la festa commemorativa de la «Rerum Novarum». Volem fer constar en les planes de CATALUNYA SOCIAL les seves orientacions, que cauen de plé dintre el marc general de la nostra pròpia ideologia.

¿S'ha d'abolir el règim de salari? Com s'ha organitzar l'associació obrera? ¿Com s'ha de regular el contracte de treball? Heu's aquí les tres qüestions, ben interessants, que tractà d'estudiar el nostre amic en la seva conferència.

I quan sembla equivalent a sentar plaça d'endarrarrit declarar-se contra l'abolició del salari, ell, que amb noble orgull es professa fill d'un assalariat, i que per tant en sap del salari totes les eficàcies, si la virtut l'acompanya, recolzat en l'experiència universal, en la raó, i en les doctrines de l'Encíclica, amonesta els obrers, avui enlluernats per propagandes tendencioses, que el que a ells interessa és una remuneració del seu treball justa i suficient, que ajudada de l'estalvi i del seny els permeti millorar la seva condició de vida i enlairar-se en l'escala de les categories socials; no pas precisament la desapa-

rició de classes, reduint a tothom a un mateix nivell, que probablement fora el nivell d'una universal misèria.

En ordre a l'associació, heu's aquí les seves assenyades consideracions: L'associació obrera és un dels primers passos per assolir la justícia social. Cal que les associacions obreres augmentin en número i activitat. Però no hem d'arribar per reacció contra una anterior injustícia a proclamar la sindicació obligatòria en sindicats únics. Associar-se és un dret; però aquest dret no pot mai convertir-se en imposició d'entrar en un sindicat únic; fins l'Estat s'ha d'abstenir de semblant coacció. L'ideal fora estimular, facilitar, protegir la sindicació; fer-la gairebé una necessitat pels aventatges que proporcionés a l'obrer. Rodejar-la de suficients garanties legals, per tal que no esdevingui perturbadora. Tot el que passi d'aquest límit fa sentor de tirania, més o menys velada. I és admirable observar el senyor Pla, com després de tants anys, en matèries tant delicades, i aparentment tant subjectes a variació, res s'hagi pogut justament censurar de les normes generals fixades en la «Rerum Novarum».

En ordre al tercer punt, desfà el senyor Pla l'equívoc de la noció de contracte col·lectiu, que cabalment a tantes discussions inútils va donar lloc a casa nostra, durant el *lock-out* d'ara farà dos anys. Contracte col·lectiu i contractes individuals no s'exclouen. Aquell senyala el marc general, dintre el qual hauran de pactar-se aquests. El contracte individual no ha d'eliminar-se. Ho diu la mateixa naturalesa de les coses: qui treballa, i per tant qui ha de contractar el treball, no és pas el cos col·lectiu «sindicat»; és l'obrer individu. Però bé, i fins tal volta necessari, és que el contracte de l'individu vagi regulat i també protegit per les normes generals que marca el contracte col·lectiu.

Heu's aquí, les serenes orientacions del doctor Pla. Amb aquest sentit de responsabilitat, amb aquesta absència d'exageracions, amb aquest seny d'eficàcia reformadora parla un home que durant molts anys, potser amb més sinceritat i amb més generositat que ningú, ha treballat amb la paraula i amb els fets, per millorar, moralment i materialment, la sort del proletariat de Barcelona.

DIBUIX DE F. DE P. BADÍA

Les fàbriques s'han esfondsat; el comerç es mort; els rics s'han empobrit i els pobres es moren de fam: els obrers no tenen feina... ¡el comunisme ha vençut!

Pecats d'ambient

La tasca impersonal

L'Estat és un mal comerciant, un mal industrial, un mal administrador..., això està a la consciència de tothom i ho prenem com un fet fatal, sent així que hauria de revoltarnos; però és que tots fem el mateix.

De tota la parauleria esmersada al Congrés en la discussió de la pròrroga del contracte amb l'Arrendatària de Tabacs, en volem recollir una frase que ve com l'anell al dit per la nostra argumentació.

Un diputat recordant que el President del Consell havia sigut director-gerent de l'esmentada empresa es preguntava com era possible que la mateixa persona, sota qual administració la Tabacalera havia aconseguit guany, pequés de negligència si el negoci passava a mans de l'Estat, representat pel Govern.

Es veritat que això té quelcom de facècia i subtilesa, però no deixa de tancar una veritat.

L'Administració pública va malament perquè els pinyons de l'engranatge estan tarats. L'empleat, des del més modest fins al quefe, no volen o no saben captenir-se de les seves obligacions. Al cap d'avall el negoci no és seu, és d'una cosa abstracte que se'n diu Estat que som tots i no és ningú i aquest amfibològic ideari arriba a concretar-se en la consciència ciutadana en aquella màxima de que robar l'Ereari públic no és pecat.

I així els uns, els contribuents, procuren robar pessetes i els altres, els empleats, hores i treball. I és natural que esdevingui un mal administrador.

Això solament ja és prou gros, però el mal s'escampa i la ideologia subversiva ja s'aplica a tot allò que no sigui ben nostre. No creiem defall el no prestar tota la nostra activitat a l'empresa d'altri, encara que d'ella en rebem el pa. Es d'una inconseqüència infantil, però és la realitat.

L'obrer, en la més ampla significació del mot, procura a gratscient no dar tot el rendiment que del seu esforç n'esdevindria, perquè el negoci no és seu, és del burgés; encara que el dia que per culpa de tots el negoci falli, es quedin tots al carrer.

I vetaqui que en aquest temps que tant se parla de cooperació, de collectivisme, adhuc de comunisme (el socialisme ja és cosa trista i primitiva), triomfa l'esperit de la *botigueta*, del treball individual amb benefici individual; diem-ho clar, de l'egoisme sui-

cida. Voldriem un petit mon per cadascú de nosaltres. Ens inventem els problemes de *classes*, perquè no tenim prou sinceritat per crear-ne tantes com homes.

L'associació obrera l'obirem com un truc per copsar unes pessetes més de jornal i treballar unes hores menys; la patronal per reacció contra l'obrer; el Municipi el veiem una espoliació; l'Estat un robatori...; res de conceptes superiors.

I encara parlen de la Internacional els rojos, i de la Societat de les Nacions, els diplomàtics.

Juli VILA.

Un concurs interessant

Publiquem per creure-ho d'interés les bases del concurs obert pel diputat a Corts pel districte de Manresa En Josep Creixell i Iglesias. Com veuran els nostres llegidors és un concurs altament interessant que posa de relleu la generositat i els sentiments cristians de l'honorable representant del poble,

PREMIS

I

Un premi de 500 pessetes al senyor Rector o senyor Vicari que, en porporció al nombre d'habitants de la Parroquia a que pertanyi, tingui un major contingent d'infants a aprendre la Doctrina Cristiana.

Altre premi de 500 pessetes al senyor Rector o Vicari que, en porporció al nombre de habitants de la Parroquia a que pertanyi, ensenyi gratuïtament les primeres lletres al major nombre d'infants.

II

Un premi de 500 pessetes al senyor Mestre que, en porporció al nombre de habitants del seu poble i a la quantia de l'assignació de que disfruti per material, tingui l'escola més concorreguda, proveïda i ordenada.

Un altre premi de 500 pessetes a la senyora Mestressa en l'escola de la qual millor hi concorrin les circumstàncies del paragraf anterior.

III

Altre premi de 500 pessetes a l'obrer o obrera que, amb el producte del seu treball, mantingui i eduqui un major nombre de fills.

Altre premi de 500 pessetes a l'obrer o

obrero que, amb el producte del seu treball, mantingui els pares de més edat.

Altres premis de 500 pessetes a la noia que, amb el producte del seu treball, mantingui a la família més nombrosa.

CONDICIONS

Per a pendre part en aquest concurs és indispensable ésser veí del districte de Manresa i sol·licitar-ho per escrit, abans del 30 de Juny pròxim.

Les sol·licituts i justificants que els concurrents creguin oportuns presentar, deuen adreçar-se al carrer de Sobrerroca num. 27, principal, de la ciutat de Manresa.

El concurs serà fallat durant la primera quinzena del mes de Juliol pròxim.

JURATS

L'il·lustre senyor Arxiprest de Manresa Dr. don Josep Alabern fallarà el concurs a què fa referència l'apartat I.

L'Inspector de Zona, don Emili Soler fallarà el de l'apartat II.

El de l'apartat III serà fallat pel Comité de Benificència de la ciutat de Manresa, augmentat amb el senyor Alcalde de Sallent don Joan Trasserras.

D'ací d'allà

Un diari publicà una notícia sensacional que ens omplí el cor de joia. Diu que un metge cèlebre ha dit que si els homes ens alimentéssim amb les mateixes substàncies naturals que el nostre pare Adam, la nostra vida seria eterna.

Les senyores seran sens dubte les que adoptaran més aviat aquest novíssim procediment d'allargar la vida, car molt d'elles professen un gran culte als nostres primers pares. I si no que ho diguin la gran majoria que vesteixen com nostra mare Eva.

Com cada any la festa del Corpus fou celebrada solemnement. La processó passà llarga, interminable pels carrers de la ciutat vella. Una vegada més Barcelona palesà la seva fonda religiositat.

Els radicals no volien que l'Ajuntament assistís en corporació a la processó tradicional i solemne, perquè, segons ells, el poble català no és catòlic.

Segurament quan la processó passava triomfal per les vies assolellades i oloroses de ginesta, la processó els anava per dintre.

En Melquiades Alvarez en el discurs resum de l'assemblea del partit reformista va dir referint-se als mals perquè atrevessava Espanya que ell era optimista i per això demanava el Poder.

Puix si és així, que consti que també nosaltres som optimistes. A veure si pescarem alguna coseta.

Posem-nos tranquils, que si l'amigo Melquiades puja és com si ens fecin un segur de vida, perquè s'hauran acabat els crims, car ell serà respetuós amb totes les idees, però com l'assassinat no és cap idea (és natural, és un fet) no el permetrà, ni que li demanin amb paper de pesseta i *guarde a S. E. muchos años*.

Ara que el perill està en que no és sol demanar permis per aquestes coses que son conseqüència natural de certes propagandes que el senyor Alvarez permetrà en nom de la llibertat de pensament, perquè allò son idees.

Vaja, que tenen cada idea aquests senyors reformistes, que semblen velles malgrat la reforma.

Ja varem pronosticar que això del contracte amb la Tabacalera duria cua.

Ara per fer-lo surar s'aplicarà al Congrés la guillotina i quin horror! i els diputats estan que bufen davant el perill de l'aparell.

I tot això no hi ha qui ens ho tregui del cap que és obra revolucionaria. Nosaltres que hauriem arribat a somriure davant la bonhomia d'aquelles rengleres d'homes que esperaven a les portes dels Estancs sense cridar sisquera !Obrin que volem entrar!, i ara ens adonem que és que conspiraven.

Els *sans culottes* d'ahir, son els *sans tabac* d'avui; el mateix de ferotges, que no han parat fins imbuir els Poders públics i fer implantar el règim del terror ila *guillotina*!

!Quants *puros deuran* veure's escapat amb aquest malèfic aparell!

En la discussió d'aquest sistema l'Alba va recordar una frase d'En Canalejas, el qual responent al *nosaltres som nosaltres* puritista d'En Maura, va dir: *nosaltres no som vosaltres*, més purità encara.

Aquestes frases son d'una tal evidència que En Perogrullo, diputat de la majoria, va interrompre: El que ens esparveraria és que

nosaltres no fossim ja *nosaltres*, o que *vosaltres* fossiu *nosaltres*, perquè s'hi està força bé al Poder!

* * *

S'ha parlat amb insistència durant aquest dies (tant que el senyor Bugallal va desmentir-ho i això ens ho assegura), d'una vaga bastant general de la Policia.

!Ara sí que s'ho deu veure malament En Casanellas!

* * *

Un mestre suís, Hector Nicole, que va anar a Rússia a estudiar els mètodes pedagògics bolxevistes i que ha tornat d'allí tan desil·lusionat com el nostre mestre En Marcellí Domingo, ha publicat al periòdic *L'Alsace Française*, unes notes molt sucoses fruit de l'observació.

Diu que allí els petits entren a l'escola amb la gorra posada, fumant i sense llibres i que si li pregunta a un noi perquè no estudia us respón: Aquí els que no saben res ocupen els llocs més alts i els savis es moren de fam.

Donc molt retrassats aquests xicots que es creuen que a la seva patria solament passen aquestes coses extraordinàries.

ELS LLIBRES NOUS

PREGUEM ALS AUTORS I ALS EDITORS QUE VULGUIN QUE DONEM COMPTE DE L'APARICIÓ DE LLURS LLIBRES EN AQUESTA SECCIÓ, QUE ENS REMETIN UN EXEMPLAR.

LA REPUBLIQUE DES SOVIETS.—*Bilan Economique*, par Simon Zagorsky, Professeur d'Economie Politique a l'Université de Petrograd. —Bibliothèque du Bureau Economique Russe, Payot et Cie., Boulevard Saint Germain, 106, Paris, 1921.

A la República dels Soviets on la política va a remolc de l'economia, és impossible fer-se ben bé càrrec de les qüestions plantejades per la política general del poder soviètic, sense un estudi ben detingut dels resultats econòmics assolits.

L'autor, il·lustre professor d'Economia Política de la Universitat de Petrograd, basant-se en les publicacions bolxevistes, única font a la que podia acudir, car ben sabut és que en el règim Leninista no existeix cap publicació científica, política, econòmica ni estadística que no sigui inspirada pel Govern de la República, ha fet un detingut anàlisi de la situació econòmica de Ru-

ssia, demostrant les conseqüències de tal política.

Varis fenòmens s'observen que criden fortament l'atenció; en primer lloc i per la gran trascendència que té, nota el senyor Zagorsky que en el fons de la economia nacional russa es produeix un procés diametralment oposat a tots els principis que inspiren la política dels Soviets i que provoca el desenrotll d'una nova burgesia, petita i mitja, estratificada entre les capes socials més diverses, ja que la integren des dels funcionaris soviètics, i treballadors fins als petits comerciants, industrials, pagesos, intel·lectuals i serveix del règim soviètic en vista a llur espèpaisans. Tota aquesta gama tan diversa seculació, lucre i enriquiment personal, i caracteritzats tots ells per un nivell intel·lectual i moral extremadament inferior als dels antics burgesos i capitalistes.

En segon lloc, el que caracteritza la vida social de Rússia és el que l'autor anomena fenomen de desindustrialització desurbanització de l'economia nacional.

La despoblació de les ciutats, la ruïna i devastació dels grans centres de cultura, l'ocultament del capital, l'aniquilament de la gran indústria i del comerç determina una preponderància del camp sobre la ciutat. Al camp es refugia en busca de llibertat així l'obrer com el burgès, i en el camp busquen així com una relativa pau, el nodriment del seu cos. Es el retrocés de tota la civilització russa que fuig espaiada de les ungles del tirà i es refugia en la muntanya, iniciant-se una nova economia, semi-medieval tancada en les parets domèstiques i que té per objecte satisfer individualment totes les necessitats.

Els poders soviètics que es proposaren com a fi la immediata realització del comunisme a Rússia, han engendrat amb llur política un capitalisme primitiu, brutal i ruïnós; fracassant també en llur divisa d'abolir les classes socials, car mai com ara hi han hagut antagonismes tan pregonos i castes tan separades... bastant com el funcionari amb l'obrer de fàbrica.

El llibre del senyor Zagorsky, ple d'abundosa documentació i estadística, és un verdader «Balanc econòmic», del règim soviètic, i que mostra més ideologies amb números, l'enorme fracàs del més absurde despotisme creat sota la capa de la democràcia.

Set capítols conté l'obra, responnent als següents títols: LA Política Econòmica de la República dels Soviets.—La Producció.—El Canvi i el repartiment.—Els transports.—El treball.—Les finances.—Conseqüències socials.

Paradoxament podem sintetitzar la impressió que ens ha produït la lectura d'aquest llibre, manifestant que la política dels Soviets és la més

adequada per a encoratjar el desenrotlló d'un alt caire conservador en els petits industrials i comerciants, que son precisament els qui senten una afecció més extrema a llur petita propietat, defensant-la a ultrança, perquè veuen en ella no solament el fonament inviolable de la seva indústria, sino adhuc de tot el sistema econòmic i social en general. I tant és així que els mateixos socialistes impotents contra un estat d'opinió unànim, van abandonant poc a poc la situació extrema en

que es col·locaren i fins arriben a reconèixer com a legítim estat de dret, l'estat de fet de la petita propietat, en la defensa de la qual hi correspon un lloc d'honor al mugik...

I vergonyosament comencen ja a implorar la misericòrdia del capitalisme, pactant amb ell a l'estranger i fiant en ell la salvació de la desventurada massa proletària un cop més víctima de la seva candidesa i dels seus explotadors.

F. MANICH.

NOTICIARI

L'Institut Nacional de Previsió declara que ja estan a punt de funcionar les Caixes regionals pel retir obrer obligatori corresponents a Catalunya, Guipuzcoa i Vizcaya.

Ara s'estudia la conveniència d'avançar el temps per a concedir el retir als obrers que treballen en indústries de les nomenades d'agotament.

El proper diumenge es pregonaran en tots els Municipis les disposicions que han de regular el nou règim social del Segur Obligatori.

—En aquesta ciutat ha tingut lloc l'Assemblea de les Federacions Catòlic-agràries de Catalunya i Balears sota la presidència d'En Josep Maria Cartes. Van parlar els senyors Saenz de Barés, Canals i Hostench.

Per dimissió del president va ser elegit per a aquest càrrec el nostre distingit amic En Josep Vidal Barraquer.

—La Federació Agrícola de l'Ebre es proposa bastir una fàbrica per a neutralitzar i deshidratar els olis excessivament àcids.

Tindrà força per elaborar deu mil quilos diaris d'oli.

—Segon el dictàmen del projecte de llei

de Cases barates, l'Estat estimularà la construcció d cases propies, i les destinades a lloguer econòmic.

S'imposen als Ajuntaments de les ciutats on hi ha necessitat de habitacions d'aquesta classe la redacció, dins el terme d'un any, d'un projecte per a construir-les.

—L'Institut d'Orientació Professional ha publicat la *fitxa escolar* i un interessant fascicle de propaganda adreçat als pares de família a fi d'assabentar-los respecte a la importància de donar als fills l'ofici que més s'adapti a les seves condicions i necessitats.

—En Maura ha presentat una esmena al projecte de Cases Barates amb el fi de higienitzar les habitacions.

Son radicals les mides que proposa; però talment poc pràctiques quiscuna d'elles.

—A Sitges s'ha constituït el Patronat de l'«Escola de la Forja», que aviat obrirà les seves portes a l'ombra del «Cau ferrat», on tants d'exemplars hi ha de treballs de forja, cert que a tota Espanya, encara que més especialment a Catalunya, tingue eminents obrers cultivadors.

—En la última sessió de l'Institut de Re-

formes Socials s'aprovà la ponència referent al carregament màxim que pot portar un obrer, fixant-lo en 60 quilos.

—A la Cambra Agrícola de Pla de Bages es va celebrar la tercera Assemblea de la Mutual Agrària, i es van aprovar el balanç de 1920 i el pagament als socis de la indemnització pels sinistres ocorreguts, a raó de 75'72 per cent. El senyor Miquel i Cruscó proposarà l'assegurança agrícola obligatoria.

—El Congrés de la Propietat reunit a Madrid ha pres, entre altres acords, els següents:

Creació de Cooperatives de materials de construcció per l'abaratiment de les obres. Que les Cambres d Propietat tinguin representació en les Junes Municipals, en el Registre Fiscal, etc. Que es faci obligatori la col·legiació de tots els propietaris urbans. Que les Cambres siguin cossos consultius de la Administració pública.

CATALUNYA SOCIAL SURT ELS DISSABTES

Un any. 8 ptes.
Sis mesos 4 »
Cada número . . . 15 cèntims.

ANUNCIS A PREUS ECONÒMICS

CONSULTORIO CLÍNICO

DEL

DR. R. JORDÀ MASIP

Tratamiento moderno de las enfermedades génito-urinares y cirugía
Condiciones especiales para trabajadores.

HORAS DE VISITA:
DE 7 A 9, TARDE.

BOQUERIA, 27 prel. 2.^a
Entrada: ALSINA, 3.

INTERESSANTÍSSIMA

per a els senyors Rectors, propietaris, pagesos, i Sindicats Agraris, es l'obra del

P. CHALBAUD, S. J.

Sindicatos y Cajas Rurales

4.ª edició aumentada

Per demandes dirigir-se a

« ACCIÓN POPULAR »

Baix St. Pere, 1, 3 i 5

BARCELONA

ACABA DE SORTIR

LA QUARTA EDICIÓ NOTABLEMENT AUMENTADA DE LA

Sociología Cristiana

DEL

Dr. Josep Llovera, Pbre.

UNICA A ESPANYA, COM A CLARA, COMPLERTA I CONCISA

SE VEN A LES PRINCIPALS LLIBRERIES I A

« ACCIÓN POPULAR »

PREU: 7 PESSETES

LEGÍA

CONEJO

REHUSAR BOTELLAS MAL TAPADAS

INDUSTRIA MARCA CATALANA DEPOSITADA

GRAN CERERIA DE ANTONIO SALA

40 Calle de la Princesa 40
Teléfono 428

BARCELONA

PRIVILEGIADO POR S. M.
2 Grandes premios

BLANQUEO de Ceras en grande escala
NUEVO SISTEMA AL VAPOR
2 Diplomas de honor

FABRICA de Bujías Estéaricas y transparentes

GRAN CERERIA

ESPECIALIDAD en cirios, blandones, ha chas, candelas y todo lo concerniente al ramo de cerería, elaborado con toda perfección al peso, forma y gusto de cada país en CERAS PURAS DE ABEJAS para el CULTO CATOLICO, y con buenas mezclas de varias clases y precios. «Sin humo, olor ni carbón.»

BLANQUEO DE CERAS en gran escala, puras sin mezcla.
CERAS AMARILLAS de todas procedencias. Cerecina, Perafina, Estearina, etc.etc.

FABRICA de BUJIAS Estéaricas y transparentes, blancas y colores de todas clases y varios precios. Cirios y blandones estéaricos de todas dimensiones.

Casa fundada en 1858. Expediciones a todos los puntos de la Península y Ultramar.
12 MEDALLAS DE 1.ª y 2.ª CLASE

Princesa, 40 ANTONIO SALA Barcelona
Teléfono, 428. A.
Se remiten notas de precios, y catálogos, gratis.

LLET CONDENSADA

PROVEU-LA

ES LA

UNA

MELLOR

VEGADA

MARCA

“LA LECHERA”

SERVICIOS DE LA COMPAÑIA TRASATLÁNTICA

Línea de Cuba Méjico.—Servicio mensual saliendo de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 y de Coruña el 21, para Habana y Veracruz. Salidas de Veracruz el 16 y de Habana el 20 de cada mes, para Coruña, Gijón y Santander.

Línea de Buenos Aires.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 4, de Málaga el 5 y de Cádiz el 7, para Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires; emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires el día 2 y de Montevideo el 3.

Línea de New-York, Cuba, Méjico.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 25, de Valencia el 26, de Málaga el 28 y de Cádiz el 30, para New-York, Habana y Veracruz. Regreso de Veracruz el 27 y de la Habana el 30 de cada mes con escala en New-York.

Línea de Venezuela-Colombia.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 10, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga, y de Cádiz el 16 de cada mes, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico y Habana. Salidas de Colón el 12 para Sabanita, Curacao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canarias, Cádiz y Barcelona.

Línea de Fernando Póo.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 2, de Valencia el 3, de Alicante el 4, de Cádiz el 7, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma y puertos de la costa occidental de África. Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península indicadas en el viaje de ida.

Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península, indicadas en el viaje de ida.

Línea Brasil-Plata.—Saliendo de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña y Vigo para Río Janeiro, Montevideo y Buenos Aires, emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires para Montevideo, Santos, Río Janeiro, Canarias, Vigo, Coruña, Gijón, Santander y Bilbao.

Además de los indicados servicios, la Compañía Trasatlántica tiene establecidos los especiales de los puertos del Mediterráneo a New-York, puertos Cantábrico a New-York y la Línea de Barcelona a Filipinas, cuyas salidas no son fijas y se anunciarán oportunamente en cada viaje.

Estos vapores admiten carga en las condiciones más favorables y pasajeros, a quienes la Compañía da alojamiento muy cómodo y trato esmerado, como ha acreditado en su dilatado servicio. Todos los vapores tienen telegrafía sin hilos. También se admite carga y se expiden pasajes para todos los puertos del mundo, servidos por líneas regulares.

Imp. La Horno de Oro Calle Nueva de S. Francisco, 17, Barcelona

FRANQUEO CONCERTADO